

Sporo referatów poświęcono też zagadnieniom wymiany informacji i współpracy pomiędzy naukowcami a ośrodkami decyzyjnymi odpowiedzialnymi za ochronę środowiska. Ta wydaje się kuleć nie tylko w naszym kraju. Dopominano się od naukowców przede wszystkim „wyjścia naprzeciw” decyzyjnym i politykom. Kilkakrotnie zwracano nam uwagę, byśmy nie zamykali się w kręgu specjalistycznych czasopism naukowych, lecz zechcieli dzielić się swą wiedzą z szerszym gronem zainteresowanych.

Konferencję dopełniło sześć równolegle odbywających się wycieczek do miejsc interesujących bądź to ze względu na szczególne skażenie gleb, bądź to dla wybitnych osiągnięć w dziedzinie rekultywacji. Pogoda stanęła na wysokości zadania, a miłą wycieczkową atmosferę dopełniło wieczorne przyjęcie w górującym nad miastem starym forcie.

Ryszard Laskowski

Konferencja ASAB na temat „Strategie historii życiowych” (Glasgow, 16–18 IX 1992 r.)

Była to jedna z trzech organizowanych co roku konferencji Stowarzyszenia do Badań nad Zachowaniem Zwierząt (Association for the Study of Animal Behaviour, w skrócie ASAB). Dwie z nich są zazwyczaj problemowe, zaś jedna (wiosenna) ma charakter spotkania szkoleniowego dla słuchaczy studiów podyplomowych. Konferencja zorganizowana została przez Wydział Zoologiczny Uniwersytetu w Glasgow. Odbyła się w Centrum Konferencyjnym Kelvina, które wraz z przyległym hotelem studenckim (Wolfson Hall of Residence) znajduje się na terenie tzw. Parku Nauki Zachodniej Szkocji, wyjątkowo malowniczo usytuowanego z dala od centrum miasta. Osoby przyjezdne korzystały z bazy noclegowej i stołówki na miejscu w Wolfson Hall.

W konferencji zgłosiły udział 152 osoby, jednakże, sądząc po stopniu wypełnienia 150-osobowego audytorium, rzeczywistych uczestników musiało być więcej. Oprócz przedstawicieli Zjednoczonego Królestwa (ponad 80 osób), przeważali reprezentanci krajów skandynawskich (Szwecja – 15, Finlandia – 7, Dania i Norwegia – po 3) oraz Holandii (8) i Szwajcarii (6 osób). Była jedna osoba z Polski i jedna z Rosji.

Zaprezentowano 29 ustnych wystąpień uporządkowanych w 10 sesjach, które jednak nie miały wyraźnie określonych tematów. Pierwszego dnia po południu odbyła się sesja plakatowa. Około 30 plakatów umieszczono na tablicach w holu i kuluarach Centrum. Piszący te słowa zaprezentował plakat pt. „Strategie życiowe u chrząszczy mącznych *Tribolium*”.

Większość prezentowanych badań przeprowadzona została na zwierzętach kręgowych – głównie ptakach i rybach, a także ssakach. Prace dotyczyły różnego rodzaju zagadnień związanych z teorią historii życiowych. Badano współzależność takich czynników, jak wysiłek i wiek reprodukcyjny, opieka rodzicielska i wydatek na potomstwo (parental investment), wielkość lęgu/miotu, tempo wzrostu, oraz ich wpływ na dostosowanie (fitness) i sukces reprodukcyjny zarówno rodziców, jak w przyszłości ich potomstwa. W szeregu prac przedstawiono problem optymalnego dla danych warunków stosunku płci u potomstwa, doboru płciowego, a także innych zagadnień z dziedziny behawioru i ewolucji.

Jako przykład interesujących opracowań mogę przytoczyć pracę Marion Petrie z Oksfordu pt. „Inwestycja reprodukcyjna w relacji do jakości partnera u pawia (*Pavo cristatus*)”, w której testowano hipotezę, że samice inwestują w reprodukcję więcej jeżeli łączą się z samcem o wyższej jakości i atrakcyjności. Warto też wymienić model teoretyczny „Optymalizacja decyzji rozpoczęcia następnego lęgu” autorstwa Simona Verhulsta z Heteren (Holandia), w którym rozpatruje to zagadnienie w relacji do czasu i intensywności zarówno obecnej, jak poprzedniej i perspektywicznej reprodukcji, jako elementów dostosowania.

Podczas konferencji odbyło się doroczne zebranie ASAB, na którym przedstawiono sprawozdania z działalności. Podkreślono wzrost liczby członków stowarzyszenia o ok. 30%, a zwłaszcza przybycie wielu nowych członków spoza Zjednoczonego Królestwa.

W kuluarach Centrum Konferencyjnego czynna była wystawa-sprzedaż książek naukowych, głównie o tematyce etologicznej i ewolucyjnej. Prezentowano na niej m.in. nowy podręcznik S. C. Stearnsa pt. „The evolution of life histories”, wydany przez Oxford University Press (1992).

Wieczorem, pierwszego dnia konferencji, organizatorzy zaprosili na tradycyjny wieczór taneczny (tzw. Ceilidh), podczas którego Szkoci uczyli gości swoich ludowych tańców. W drugim dniu konferencji zorganizowano wizytę w galerii sztuki – Burrell Collection – położonej w parku na obrzeżach miasta. Galeria została otwarta specjalnie dla uczestników konferencji poza godzinami zwiedzania. Tam też odbył się bankiet, w trakcie którego powitał nas burmistrz miasta Glasgow (w tradycyjnym stroju szkockim). Nieprzewidzianą atrakcją trzeciego dnia konferencji była... przymusowa ewakuacja z budynku spowodowana omyłkowym alarmem przeciwpożarowym i przybycie straży pożarnej.

Konferencja była bardzo interesująca, na wysokim poziomie merytorycznym. Została dobrze zorganizowana i przebiegała bardzo sprawnie. Jedynym, choć poważnym niedociągnięciem organizatorów było niedostarczenie uczestnikom materiałów konferencyjnych (streszczeń referatów); otrzymaliśmy jedynie listę uczestników i lektorów.

Następne konferencje ASAB planowane są na kwiecień i lipiec 1993 r., przy czym ta druga ma mieć temat „Ekologia i fizjologia behawioralna”. Szczegółowych informacji można zasięgnąć pod adresem: Tim Halliday, Dept. of Biology, Open University, Milton Keynes, MK7 6AA, U. K.

Paweł Bijok

VI Ogólnopolska Konferencja Chiropterologiczna (Kraków, 17 X 1992 r.)

Kolejne, coroczne spotkanie chiropterologów zostało zorganizowane przez Centrum Informacji Chiropterologicznej Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN oraz Sekcję Chiropterologiczną Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika. Obrady odbyły się w Krakowie, a uczestniczyło w nich ok. 70 osób, w dużej części amatorów. Sporym sukcesem organizatorów było zgromadzenie rekordowej liczby uczestników. Warto zauważyć, że na każdej kolejnej konferencji, począwszy od 1987 roku, liczba uczestników wzrastała w dość szybkim tempie, co świadczy o dużym naukowym zainteresowaniu tą grupą zwierząt. Szkoda tylko, że na ostatniej konferencji tak mało pojawiło się referatów dotyczących ekologii nietoperzy, wyraźnie mniej niż na poprzedniej. Obrady zdominowała tematyka faunistyczna, nierzadko przedstawiana w klasycznej formie, w postaci listy gatunków stwierdzonych w danym regionie. Jedynie cztery referaty przedstawiały zagadnienia ekologiczne.

G. Lesiński zbadał dynamikę dwugatunkowej kolonii nietoperzy, zasiedlającej strych budynku. Prowadzone w ciągu 2 lat regularne obserwacje wykazały, że *Plecotus auritus* występował na strychu wyraźnie dłużej (od początku marca do listopada) niż *Eptesicus serotinus* (od maja do początku września). Przyrost liczby nietoperzy po porodach w stosunku do liczby przed porodem okazał się u obu gatunków zbliżony (1,5–1,8), co wskazuje na ich podobny potencjał rozrodczy. Nie zaznaczyła się wyraźna przestrzenna izolacja tych gatunków w kryjówce.

W referacie M. Kowalskiego i G. Lesińskiego oceniono znaczenie sów w śmiertelności nietoperzy na terenie Mazowsza. Udział nietoperzy w diecie sów był niewielki, stosunkowo najczęściej łowił je puszczyk – 0,24%, najrzadziej uszatka – 0,04%, a wcale – pójdzka (na 657 ofiar brak było tych ssa-ków).

Wstępne wyniki liczeń nietoperzy żerujących na terenach o różnym stopniu zurbanizowania przedstawili: M. Kowalski, G. Lesiński i E. Pieczara. Jednym z celów tych badań było określenie specyfiki